

The Relationship between Spiritual Health and Emotional Intelligence with Academic Self-efficacy of Primary School Students

Sandra Asadi

Master's degree, Payam Noor University, Tehran, Iran

ARTICLE INFORMATION

Received: 12 March 2023

Accepted: 13 June 2023

Keywords:

academic self
efficacy, emotional
intelligence
spiritual health

ABSTRACT

The present study was conducted with the aim of investigating the relationship between spiritual health and emotional intelligence with academic self-efficacy of primary school students. The method of conducting this research was descriptive and correlational. The statistical population included all elementary school students of the 2nd district of Urmia, who were selected based on the Morgan table and by random sampling, 384 people were selected in this research from the self-efficacy questionnaire of Gibson and Dembo, the mental health questionnaire of Polotzin and Ellison and Bar-en emotional intelligence questionnaire was also used. After collecting the research data, it was analyzed using Spss26 software, which indicated a positive and significant relationship between spiritual health and emotional intelligence with students' academic self-efficacy.

دو فصلنامه پژوهش در آموزش ابتدایی

سال پنجم، شماره ۹، بهار و تابستان ۱۴۰۲. صفحات: ۷۵-۶۶

رابطه سلامت معنوی و هوش هیجانی با خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان مقطع ابتدایی

ساندرا اسدی

کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: sandra4444a@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سلامت معنوی و هوش هیجانی با خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی انجام پذیرفت. روش انجام این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان مقطع ابتدایی ناحیه ۲ ارومیه بود که بر اساس جدول مورگان و به روش نمونه گیری تصادفی تعداد ۳۸۴ نفر انتخاب گردیدند در این پژوهش از پرسش نامه خودکارآمدی گیبسون و دمبو، پرسشنامه سلامت معنوی پولوتزین و الیسون و پرسشنامه هوش هیجانی بار-ان استفاده گردید. داده‌های تحقیق پس از گردآوری با استفاده از نرم افزارهای Spss26 تحلیل گردید که حاکی از رابطه مثبت و معنی دار بین سلامت معنوی و هوش هیجانی با خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان بود.

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۱ اسفند ۱۴۰۱

پذیرش: ۲۳ خرداد ۱۴۰۲

واژگان کلیدی:

خودکارآمدی تحصیلی،
سلامت معنوی، هوش هیجانی.

مقدمه

امروزه خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان به عنوان یک شاخص مهم در کنار سایر شاخص‌ها برای ارزیابی نظام‌های آموزشی مورد توجه قرار گرفته است. خودکارآمدی به عنوان یکی از مفاهیم مهم روانشناسی، در مطالعات بسیاری از زوایای مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. این مفهوم به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر عملکرد و عملکرد تحصیلی، اجتماعی و شغلی در نظر گرفته می‌شود. در نظریه خودکارآمدی بندورا، خودکارآمدی به عنوان یکی از عوامل مهم در پیش‌بینی عملکرد، پافشاری و ایفای نقش اجتماعی فرد محسوب می‌شود. به علاوه، این نظریه بیان می‌کند که خودکارآمدی می‌تواند توسط تجربیات گذشته، ارزیابی خود و بازخورد از دیگران تقویت شود (Pajares, 2021). همچنین، خودکارآمدی، اعتقاد فرد به توانایی خود برای انجام یک وظیفه خاص با استفاده از مهارت‌های خود، انعطاف‌پذیری در برابر تغییرات و تنظیم و تعدیل عواطف و تمرکز خود را برای دستیابی به هدف‌های مشخص می‌کند (Maddux, 2019). باندورا (Bandura, 1997) اثرات یک‌بعدی محیط بر رفتار فردی یکی از فرضیه‌های مهم به روانشناسان رفتارگرا بوده است، را رد کرد. افرادی که حس خودکارآمدی قوی دارند، مجدداً موقعیت‌هایی را انتخاب می‌کنند که در آن‌ها موفق شوند. همچنین این اشخاص در اجرای کارها و کسب نتایج مطلوب فعال‌تر هستند (Behbahan, 2011). برعکس افرادی که احساس اثربخشی نمی‌کنند، به تماشاچیان غیرفعال تبدیل می‌شوند که دنیا را علیه خود می‌دانند و نسبت به کنترل وقایعی که در زندگی آن‌ها رخ می‌دهد، احساس ضعف دارند. خودکارآمدی به باورهایی مرتبط می‌شود که فراگیران در ارتباط با خود، دشواری تکلیف و پیامدهای حاصل از انجام تکلیف دارند. به عقیده بندورا افراد برای انجام دادن موفقیت‌آمیز یک تکلیف نه تنها به مهارت و دانش نیاز دارند، بلکه آنها باید قبل از انجام دادن تکالیف، سطح مشخصی از انتظارات برای موفقیت داشته باشند (Bernard, 2000) لذا بهره‌گیری از آموزش شیوه‌های خودکارآمدی، می‌تواند با کاهش رخداد رفتارهای مخل، موجبات افزایش و بهبود عملکرد آموزشی را فراهم سازد (Azizi, 2021). (quoted by Clinton, 2021).

سلامت معنوی یکی از مفاهیم اساسی پیرامون چگونگی رویارویی با مشکلات و تنش‌های ناشی از شرایط مختلف زندگی محسوب می‌شود که به عنوان یکی از ابعاد سلامت، سبب یکپارچگی سایر ابعاد آن می‌شود (Hosseindokht, Fathi-Ashtiani, Taghizadeh, 2013). افرادی که از سلامت معنوی بالایی برخوردار هستند، می‌توانند با مسائل و مشکلات خودسازگاری بیشتری داشته باشند (Jamali, et al, 2017). وقتی سلامت معنوی با خطری جدی مواجه شود، فرد ممکن است دچار اختلالات روانی مثلاً احساس تنهایی، اضطراب و از دست دادن معنای زندگی شوند (Lin & Bauer, 2003). سلامت معنوی به عنوان یکی از ابعاد سلامت روانی و اجتماعی، به معنای داشتن یک رابطه معنوی و احساس ارتباط با چیزی بزرگ‌تر از خود، مانند خدا، طبیعت، جامعه و یا خانواده است. در واقع، سلامت معنوی به جنبه‌هایی از وضعیت روحی و روانی فرد اشاره دارد که با عمق و معنا پردازی در زندگی و روابط فردی و اجتماعی تعامل دارد (Koenig, 2018). سلامت معنوی در درمان بسیاری از مشکلات روان‌شناختی و جسمی تأثیر به‌سزایی دارد (Hosseindokht, Fathi-Ashtiani, Taghizadeh, 2013). همه‌روزه به شمار افرادی که باور دارند معنویت راه درمان روان‌رنجوری‌ها و درمان‌دهنده‌های روحی آنها می‌باشد افزوده می‌شود (Raghibi, Gharahchaghi, 2013). هیجان‌ناز رویدادهای درونی هستند که زیرمجموعه‌های روان‌شناختی بسیاری نظیر پاسخ‌های زیست‌شناختی؛ شناخت‌ها و آگاهی‌های هوشیار را هماهنگ می‌کنند (Mesri, Rahmati, Moradi, 2014). هنگامی که رابطه شخص با خانواده و با همه انسان‌ها تغییر کند، هیجان‌ناز شخص تغییر خواهند کرد، زیرا هیجان‌ناز روابطی در این فضا ایجاد می‌کنند که تداعی‌کننده معنایی مرتبط با این روابط می‌باشند (Keizori, Alami Delkhosh, 2016).

هوش عاطفی تا حد زیادی توسط محققان مختلف به عنوان علتی که بر عملکرد شخصی و نتایج مرتبط با شغل تأثیر می گذارد مورد بحث قرار گرفته است (Prentice, 2019). ثابت شده است که هوش هیجانی حیاتی ترین مؤلفه برای عملکرد بالاتر در هر سطحی است، از مشاغل سطح پایین گرفته تا پست های مدیریتی بالا (Watking, 2000)، زیرا زمانی که مشکلی پیش می آید آنچه مهم است این نیست که با دیگران خوب رفتار کنیم، بلکه باید به همان اندازه مؤثر رفتار کنیم (Smigla and Pastoria, 2000). جای تعجب نیست که هوش هیجانی به طور مثبتی با کیفیت روابط با دوستان مرتبط است (Lopes et al, 2004)، زیرا این نوع هوش بر درک و استفاده درست از حالات عاطفی خود و دیگران جهت حل مشکلات و کنترل رفتارها تأثیر می گذارد (Mayer, 1990) Salovey and). افرادی که قادر به درک مؤثر احساسات دیگران و مدیریت احساسات خود هستند، می توانند به راحتی قوانین را تشخیص داده و احساسات خود را بر اساس آن تنظیم نمایند (Lee, 2013). هوش عاطفی می تواند ارتباطات بین فردی را بهبود بخشد، حل تعارض را به صورت سازنده تسهیل نموده و فرهنگ حرفه ای را توسعه دهد (Roth et al, 2018).

هوش هیجانی به عنوان مهارت برای شناسایی، ابراز و مدیریت احساسات خود و دیگران، در سال های اخیر به عنوان یکی از ابعاد مهم هوش و عامل مؤثر در موفقیت شغلی و اجتماعی فرد مورد توجه قرار گرفته است. هوش هیجانی شامل پنج مؤلفه شناسایی احساسات، استفاده از احساسات، توانایی درک احساسات، مدیریت احساسات و تعامل اجتماعی است (Cereza, 2022). از نظر مایر و سالووی (Mayer & Salovey, 1998) توانایی فرد برای سازگاری با زندگی به کارکردهای یکپارچه توانمندی های هیجانی و عقلانی او بستگی دارد و هوش هیجانی باید به هر حال ترکیب دو حالت از سه حالت ذهن یعنی شناخت و عاطفه یا هوش و هیجان باشد (Taghizadeh et al, 2018). آن ها هوش هیجانی را بدین گونه تعریف کرده اند: هوش هیجانی توانایی درک هیجانها و عواطف به منظور دستیابی و ایجاد هیجانهای است تا ضمن کمک به تفکر بهتر، به رویارویی مؤثرتر با مقتضیات زندگی بپردازد. در این میان هماهنگی لازم میان عواطف و احساسات برای ارتقاء عاطفی و هوش برای شخص فراهم می گردد (Mirzaei, Jomehri & Mirzaei, 2015).

در پژوهشی، دی کاردیو، پوا، نفیسی، ویی و لویس (DiCardio, Poa, Nafisi, Wei & Luis, 2020)، خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان دبیرستانی را بررسی کرده و نتیجه گرفتند که خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان با پیشرفت تحصیلی بیشتری در سال تحصیلی بعدی همراه است. همچنین، نتایج نشان داد که خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان با میانگین نمرات بالاتر در مقایسه با دانش آموزان با میانگین نمرات کمتر، عملکرد بهتر آن ها در امتحانات پایان ترم همراه بود. رفیعی (Rafiee, 2014)، در مقاله ای با عنوان «رابطه هوش هیجانی با استراتژی های تعارض مدیران» به این نتیجه رسید که هوش هیجانی، همبستگی مثبت و معناداری با استراتژی راه حل گزینی دارد. میرزایی (Mirzaei & et, 2015) در مقاله ای با عنوان «رابطه هوش هیجانی با انواع سبک های مدیریت تعارض» به این نتیجه رسید که هوش هیجانی با سبک همکاری، رابطه مثبت و با سبک سازش و سبک اجتنابی، رابطه منفی دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که می توان از روی نمرات سبک همکاری و سبک اجتنابی مدیریت تعارض، هوش هیجانی مدیران را پیش بینی نمود. حاجیلو (Hajilo, 2016) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که افرادی که در دوره آموزشی هوش هیجانی شرکت کردند بیش تر از افرادی که در این دوره شرکت نکردند، زمان خود را مدیریت می کنند و احساس انسجام بیشتری می کنند. همچنین معلوم شد که آموزش هوش هیجانی قسمت بیشتری از واریانس مدیریت زمان کوتاه مدت را در مقایسه با واریانس مدیریت زمان بلندمدت و انسجام تبیین می کند. ساردسای (Sardsai, 2016) نیز بین هوش هیجانی و سبک مدیریت تعارض همکاری و مصالحه، رابطه مثبتی را گزارش کرد و نشان دادند که سبک همکاری از طریق هوش هیجانی، قابل پیش بینی است.

مالک (Malek, 2008) همبستگی هوش هیجانی با استراتژی‌های مدیریت تعارض را بررسی کرده و به این نتیجه رسیده است که هوش هیجانی رابطه مثبت و معنی‌داری با استراتژی راه‌حل‌گرایی دارد. تحقیق تراث (Teras, 2009) درباره بهره‌مندی از هوش هیجانی در پیش‌بینی استفاده از انسجام در بین پرستاران نشان از رابطه مستقیم و مثبت دارد.

همان‌گونه که واقفیم در رشته آموزش ابتدایی فاکتورها و محورهای پژوهشی بی‌شماری وجود دارد که پرداختن به هرکدام از آن موارد می‌تواند یک سری از مشکلات اساسی را از نظام آموزشی و پرورشی کشور ما برطرف نماید. چراکه متأسفانه در کشور ما از کمبود منابع مطالعاتی رنج می‌بریم و خصوصاً در آموزش ابتدایی هنوز خیلی مانده است که به نقطه قابل اعتماد و امیدوارکننده‌ای برسیم. بنابراین نیاز است که در این رابطه در رشته آموزش ابتدایی تحقیقات و پژوهش‌های قابل قبولی صورت گیرد. از این رو، تحقیق درباره رابطه سلامت معنوی و هوش هیجانی با خود کارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان در دوره ابتدایی نیز، بسیار مهم و ضروری است. در این دوره، دانش‌آموزان در حال توسعه و رشد شخصی و اجتماعی خود هستند و این تحقیق می‌تواند به معرفی عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی آن‌ها کمک کند. خود کارآمدی تحصیلی به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی، به توانایی دانش‌آموزان برای انجام وظایف تحصیلی اشاره دارد. افزایش خود کارآمدی تحصیلی در دوره ابتدایی، به کمک افزایش سلامت معنوی و هوش هیجانی دانش‌آموزان می‌تواند به دست آید. به‌عنوان مثال، ارتباط با مفاهیم معنوی و توانایی مدیریت احساسات، می‌تواند به افزایش اعتمادبه‌نفس و خود کارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان در دوره ابتدایی کمک کند. بنابراین، درک رابطه بین سلامت معنوی، هوش هیجانی و خود کارآمدی تحصیلی در دوره ابتدایی، می‌تواند به پیشرفت تحصیلی و شخصیت‌سازی دانش‌آموزان کمک کند و برای ایجاد برنامه‌های آموزشی و پرورشی مناسب، اهمیت دارد. با توجه به آنچه گفته شد، سؤال اصلی تحقیق حاضر این است که آیا بین سلامت معنوی، هوش هیجانی و خود کارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان در دوره ابتدایی ارتباط وجود دارد؟

روش تحقیق

با توجه به اینکه این پژوهش به بررسی رابطه بین سلامت معنوی و هوش هیجانی با خود کارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان می‌پردازد، نوع پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر اجرا توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری موردنظر را کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدایی ناحیه ۲ ارومیه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل می‌دهد که بر اساس اعلام سازمان ذی‌ربط، تعداد آن‌ها ۹۳۰۰۰ نفر است. که از این تعداد ۴۸۰۰۰ پسر و ۴۵۰۰۰ دختر می‌باشند. جهت گزینش حجم نمونه از جدول کرجسی-مورگان و نمونه‌گیری تصادفی استفاده گردیده و تعداد ۳۸۴ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب گردید.

در این پژوهش برای گردآوری داده‌ها در خصوص متغیر خود کارآمدی تحصیلی از پرسش‌نامه خود کارآمدی گیبسون و دمبو (Gibson & Dembo, 1984) که بر اساس الگوی دو عاملی بندورا خود کارآمدی ابداع شده است و شامل ۳۰ گویه در مقیاس شش‌درجه‌ای لیکرت (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) می‌باشد استفاده شده است. روایی پرسشنامه توسط محققان حوزه روانشناسی تأیید گردیده است. پایایی پرسشنامه از طریق آزمون آلفای کرونباخ مورد ارزیابی قرار گرفت که مقدار ۰/۸۱ به دست آمد. جهت گردآوری داده برای متغیر سلامت معنوی، از پرسشنامه ۲۰ سؤالی سلامت معنوی (SWB) پولیتزر و الیسون (Pulitzer & Allison, 1982) استفاده گردید که ۱۰ سؤال آن سلامت مذهبی و ۱۰ سؤال دیگر سلامت وجودی فرد را می‌سنجد. نمره سلامت معنوی جمع این دو

زیر گروه است که دامنه آن بین ۱۲۰-۲۰ می باشد. پاسخ این سؤالات به صورت لیکرت ۶ گزینه‌ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم دسته‌بندی شده است. روایی این پرسشنامه توسط محققان تأیید گردیده و پایایی آن با آزمون آلفای کرونباخ عدد ۰/۸۲ به دست آمد. جهت گردآوری داده‌های هوش هیجانی، از پرسشنامه هوش هیجانی بار-ان (Bar-On, 1980) استفاده گردید. این آزمون، شامل ۹۰ سؤال است و پاسخ‌های آزمون بر روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای در طیف لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، تا حدودی، مخالفم و کاملاً مخالفم) تنظیم شده است. این ۱۵ مقیاس، با عنوان خود آگاهی هیجانی، خود ابرازی، عزت نفس خود شکوفایی، استقلال، همدلی، مسئولیت پذیری اجتماعی، روابط بین فردی، واقع گرایی انعطاف پذیری، حل مسئله، تحمل فشار روانی، کنترل تکانش، خوش بینی و شادمانی، مشخص شده‌اند. پایایی این آزمون با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ به دست آمد. سموعی (Samouei, 2016)، این آزمون را روی ۵۰۰ دانشجوی رشته‌های مختلف در سنین بین ۱۸ تا ۴۰ سال در دانشگاه‌های اصفهان، علوم پزشکی اصفهان و دانشگاه آزاد خوراسگان در دو جنس هنجار کرده و پایایی این آزمون را ۰/۸۸ گزارش کرده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از پرسش نامه‌ها، از نرم افزار SPSS26 استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

برای بررسی پیش فرض نرمال بودن داده‌ها از آزمون کالموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است. هدف از انجام این آزمون این است که مشخص شود آیا داده‌ها از وضعیت نرمال برخوردارند یا نه.

جدول (۱) نتیجه آزمون کالموگروف - اسمیرنوف برای نرمال بودن توزیع داده‌ها

متغیر	تعداد نمونه	مقدار Z	سطح معناداری
خود کارآمدی تحصیلی	۳۸۴	۱/۲۳	۰/۰۷
سلامت معنوی	۳۸۴	۱/۲۷	۰/۱۰
هوش هیجانی	۳۸۴	۱/۲۰	۰/۰۸

با توجه به نتایج آزمون کالموگروف-اسمیرنوف در جدول (۱) می توان اظهار نمود که هر سه متغیر خود کارآمدی تحصیلی، سلامت معنوی و هوش هیجانی دارای توزیع نرمال می باشند؛ زیرا سطح معناداری کلیه مقادیر Z در هر یک از متغیرها بزرگ تر از ۰/۰۵ می باشد (P>۰/۰۵). بنابراین می توان از آزمون‌های پارامتری برای تحلیل فرضیه‌های تحقیق می توان استفاده کرد. در ادامه فرضیه‌های پژوهش ارائه گردیده است.

فرضیه اول: بین سلامت معنوی با خود کارآمدی تحصیلی، رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول (۲) بررسی رابطه بین سلامت معنوی و خود کارآمدی تحصیلی

رابطه متغیرها	خود کارآمدی تحصیلی
سلامت معنوی	ضریب همبستگی ۰/۴۳
	سطح معناداری ۰/۰۰۰۱

نتیجه	تأیید
تعداد	۳۸۴

* در سطح ۰/۰۵ معنادار است. ** در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون در جدول (۲)، بین سلامت معنوی و خودکارآمدی تحصیلی ($p=0/0001$) و $r=0/43$ رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ($p<0/01$). بر این اساس با افزایش سلامت معنوی دانش آموزان، خودکارآمدی تحصیلی آنها افزایش می یابد و بالعکس.

فرضیه دوم: بین هوش هیجانی با خودکارآمدی تحصیلی رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول (۳) بررسی رابطه بین هوش هیجانی و خودکارآمدی تحصیلی

رابطه متغیرها	خودکارآمدی تحصیلی
هوش هیجانی	ضریب همبستگی
	۰/۴۶
	سطح معناداری
	۰/۰۰۰۱
	نتیجه
	تأیید
	تعداد
	۳۸۴

* در سطح ۰/۰۵ معنادار است. ** در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون در جدول (۳)، بین هوش اجتماعی و خودکارآمدی تحصیلی ($p=0/0001$) و $r=0/46$ رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ($p<0/01$). بر این اساس با تقویت هوش هیجانی در دانش آموزان، خودکارآمدی تحصیلی در آنها افزایش می یابد و بالعکس.

فرضیه سوم: بین سلامت معنوی و هوش هیجانی، رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول (۴) بررسی رابطه بین سلامت معنوی و هوش هیجانی

رابطه متغیرها	هوش هیجانی
سلامت معنوی	ضریب همبستگی
	۰/۳۹
	سطح معناداری
	۰/۰۰۰۱
	نتیجه
	تأیید
	تعداد
	۳۸۴

* در سطح ۰/۰۵ معنادار است. ** در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون در جدول (۳)، بین سلامت معنوی و هوش هیجانی ($r=0/39$ و $p=0/0001$) رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ($p<0/01$). بر این اساس با ارتقای سلامت معنوی در دانش آموزان، هوش هیجانی در آنها تقویت می یابد و بالعکس.

فرضیه چهارم: بین سلامت معنوی و هوش هیجانی با خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان، رابطه معناداری وجود دارد.

جدول (۵) - نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه سلامت معنوی و اضطراب اجتماعی و ابراز وجود

متغیرهای پیش‌بین	متغیر ملاک	F	P	R	R ²	β	t	ρ
سلامت معنوی	خودکارآمدی تحصیلی	۱۴۵/۲۹	۰/۰۰۰	۰/۶۱	۰/۳۶	۰/۳۱	۶/۰۷	۰/۰۰۰
هوش هیجانی						۰/۴۶	۱۰/۸۱	۰/۰۰۰

بر اساس نتایج جدول ۴- مقدار آماره آزمون برای بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش برابر با ۱۴۵/۲۹ در سطح ($P=۰/۰۰۰۱$) معنی دار است. مقدار R^2 نشان می‌دهد که ۰/۳۶ از واریانس خود کارآمدی تحصیلی به وسیله سلامت معنوی و هوش هیجانی تبیین می‌شود. همچنین نگاهی به ضرایب رگرسیون بیانگر آن است سلامت معنوی ($\beta=۰/۳۱$) و هوش هیجانی ($\beta=۰/۴۶$) می‌تواند به‌طور مثبت و معنی‌داری ابراز وجود را پیش‌بینی کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

شادابی، نشاط و احساس خوشبختی یکی از موهبت‌های الهی است که در سایه تندرستی و سلامت روانی به انسان اعطاشده است. علاوه بر آن سلامت روان یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در ارتقاء و تکامل انسان محسوب می‌شود. این امر به‌ویژه در دانش آموزان مقطع ابتدایی، از اهمیت خاصی برخوردار است. با درک این مهم، پژوهش حاضر باهدف بررسی ارتباط بین سلامت معنوی و هوش هیجانی با خودکارآمدی تحصیلی، در بین دانش آموزان مقطع ابتدایی ناحیه ۲ ارومیه انجام گردید، تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که بین سلامت معنوی و هوش هیجانی با خودکارآمدی تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد، بازدار (Bazdar, 2015) در پژوهش خود نشان داد که سلامت معنوی رابطه مثبت و معنی‌داری با خودکارآمدی دارد. شاور، میکایلسون و اینکلی (Shaver, Michaelson & Inchley, 2020) گزارش کردند که سلامت معنوی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر خودکارآمدی تحصیلی دارد، این نتایج می‌تواند همسو با یافته‌های پژوهش حاضر باشد، همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که بین هوش هیجانی با خودکارآمدی تحصیلی، رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد، پژوهش انجام‌شده توسط اسدی، پور شفیعی و رضایی (Asadi, Porshafiei & Rezaei, 2020) نیز، همبستگی مثبت و معناداری بین هوش هیجانی و خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان دبیرستانی شناسایی شده است. این پژوهش نشان داد که دانش‌آموزانی با سطح بالای هوش هیجانی، احتمال بیشتری برای داشتن خودکارآمدی تحصیلی بالا دارند. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از جمله عوامل اثرگذار برافزایش خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان، سلامت معنوی می‌باشد، سلامت معنوی عبارت است از برخورداری از حس پذیرش، احساسات مثبت، اخلاق و حس ارتباط متقابل مثبت با یک قدرت حاکم، که طی یک فرایند پویا و هماهنگ شناختی، عاطفی، کنشی و پیامدهای شخصی حاصل می‌آید. سلامت معنوی از آن کسانی است که ارتباط آن‌ها با خداوند، خود، دیگر افراد جامعه و با محیط، کامل، مناسب و مطلوب است، وقتی که انسان معنویت را به‌عنوان مسئله اصلی خود در زندگی قرار دهد هم خالق خود را مورد توجه قرار می‌دهد و هم به خودباوری

دست می‌یابد و هم افکار، بینش و اعمال او تحت الشعاع معنویت قرار گرفته و درون او پاک می‌شود چنین فردی از سلامت معنوی برخوردار می‌شود و می‌تواند با افراد دیگر بهتر رفتار کند و جامعه را سالم‌تر نگاه دارد و در نهایت ابراز وجود در آنها افزایش می‌یابد.

همچنین این یافته با نتایج تحقیق رفیعی (Rafiee, 2014) هم‌خوانی دارد. در سال‌های اخیر یکی از موضوعات مهمی که در زمینه تعارضات سازمانی توسط محققان بحث شده، تأثیر هوش هیجانی مدیران بر سبک مدیریت تعارض کارکنانشان است. باین وجود تحقیقات عملی در این زمینه به ندرت صورت گرفته است. مایر و سالووی هوش هیجانی را چنین تعریف کرده‌اند: «توانایی تشخیص و کنترل هیجان‌های خود و دیگران به منظور هدایت افکار و اعمال خود و دیگران». یکی از عواملی که رفتار سازمانی هر فرد را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد، هوش هیجانی است. توجه به هیجان‌ها و کاربرد مناسب آن‌ها، در روابط انسانی، درک هیجان‌های خود و دیگران و مدیریت آن‌ها، همدلی با دیگران و استفاده مثبت از احساسات، موضوعی است که در دهه گذشته با عنوان هوش هیجانی احساسی یا عاطفی معرفی شده و پیشینه آن را می‌توان در ایده‌های و کسلر به هنگام تبیین جنبه‌های غیر شناختی هوش عمومی جستجو کرد که معتقد بود علاوه بر عامل هوشی، عوامل غیر هوشی ویژه‌ای نیز وجود دارد که می‌تواند رفتار هوشمندانه را مشخص کند. لذا شناسایی عوامل مؤثر بر خودکارآمدی تحصیلی، با تأکید بر سلامت معنوی و هوش هیجانی می‌تواند کارایی دانش آموزان را بالا ببرد و در نتیجه باعث ارتقای کیفی خروجی نظام تعلیم و تربیت شود.

References

- Asadi, M., Porshafiei, H., & Rezaei, M. (2020). Investigating the relationship between emotional intelligence and academic self-efficacy in high school students of Malayer city. *Journal of Developmental Psychology: Iranian Psychologists*, 16(64), 125-136. [in Persian]
- Azizi, M. (2021). The effectiveness of group self-control training on self-regulation and resilience learning skills in sixth grade elementary school students, *two-quarter journal of research in elementary education*, 2(4), 22-31. [in Persian]
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Baron RM, Kenny DA. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *J Pers Soc Psychol*. 51, 1173-1182.
- Bar-On, R. (1980). Intelligence, personality, and social behavior. *New York: Elsevier*.
- Bazdar, G. (2015). The relationship between religious orientation, spiritual health, and assertiveness among addicts in addiction camps in Ilam. *Master's thesis in General Psychology, Islamic Azad University, Ilam Branch*.
- Bernard, B. (2000). Drawing forth resilience in all our youth. *Reclaiming children and youth*, 6, 29-32.
- Bernard, R. M. (2000). The role of self-efficacy beliefs in learning and performance. In M. Boekaerts, P. R. Pintrich, & M. Zeidner (Eds.), *Handbook of self-regulation* (pp. 451-502). *Academic Press*.
- DiCardio, M., Poa, P., Nafisi, M., Wei, M., & Luis, C. (2020). Investigating the relationship between academic self-efficacy and academic achievement in high school students. *Journal of Developmental Psychology: Iran*, 16(63), 1-10.
- Hajilo, S. (2016). The effectiveness of emotional intelligence training on improving the quality of life and social anxiety of students. *Journal of Clinical Psychology*, 7(26), 165-178. [in Persian]

Heydari-nejad, S & Malaie, A. (2010). The relationship between conflict management style and emotional intelligence of managers in the Education Department of Khuzestan province. *Research in Sports Science*, 27. [in Persian]

Hosseindokht A, Fathi-Ashtiani A, Taghizadeh ME.(2013). Relation between spiritual intelligence and spiritual wellbeing with quality of life and marital satisfaction , *Ravanshenasi Va Din*. 6,57-74.

Jamali N, SHakerinia I, Jalili Nikoo S, Ghasemi Jobaneh R.(2017). Role of Spiritual Health and Emotional Regulation in Mental Health of Nulliparous Women. *Health Spiritual Med Ethics*. 4,32-37. [in Persian]

Kim, H.Y & Kim, E Y(2010). Korean early childhood educators” multi – dimensional teacher self – efficacy and ECE center climate and depression severity in teachers as contributing factor. *Teaching and Teacher Education*, 26, 1117-1123.

Keizori.A, Alami.A, & Delkhosh. A. (2016). The relationship between emotional intelligence and conflict management with the mediating role of citizenship behavior among school principals in all levels of Mashhad city. *First International Conference on New Paradigms of Smart Business and Organizational Management*, Tehran. [in Persian]

Koenig, H. G. (2018). *Handbook of religion and health*. Oxford University Press.

Lin HR, Bauer-Wu SM. Psycho-spiritual well-being in patients with advanced cancer: an integrative review of the literature. *Journal of Advanced Nursing*.2003; 44(1),69-80.

Lee, H.J. (2013), “An empirical analysis of the relationship between emotional intelligence and emotion work: an examination of public service employees”, *International Review of Public Administration*,18 (2) ,85-107.

Lopes, P.N., Brackett, M.A., Nezlek, J.B., Sch€utz, A., Sellin, I. and Salovey, P. (2004), “Emotional intelligence and social interaction”, *PSPB*, 30 (8), 1018-1034.

Maddux, J. E. (2019). Self-efficacy: The power of believing you can. In *The Oxford Handbook of Positive Psychology* (pp. 135-144). Oxford University Press

Malek, A. (2008). Emotional intelligence and outdoor leadership. *Journal of Experiential Education*, 27(3), 333-335. [in Persian]

Mirzaei.F,Jomehri.F & Mirzaei,B. (2015). The relationship between emotional intelligence and conflict management styles. *Andisheh va Raftar*, 11. [in Persian]

Moallemi. S, Raghibi, M. & Salari Dargi, Z. (2010). Comparison of spiritual intelligence and mental health in addicted and non-addicted individuals. *Journal of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences*, 18(3),234-242. [in Persian]

Nejat S, Montazeri A, Holakouie Naieni K, Mohammad K, Majdzadeh S.(2017). The World Health Organization quality of Life (WHOQOL-BREF) questionnaire: Translation and validation study of the Iranian version (Persian), *Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research*. 4,1-12.

Pajares, F. (2021). Self-efficacy beliefs theory. In *The SAGE Encyclopedia of Educational Research, Measurement, and Evaluation* (pp. 1644-1646). Sage Publications. [in Persian]

Prentice, C. (2019), “Managing service encounters with emotional intelligence”, *Journal of Retailing and Consumer Services*, 51, 344-351.

Pulitzer, P. R., & Allison, M. T. (1982). Spiritual well-being in college students: correlates and predictors. *Journal of College Student Personnel*, 23(2), 132-138.

Rafiee, Ahmad. (2014). The relationship between emotional intelligence and conflict management strategies of managers. *Tehran: Imam Hossein University, Baharestan Institute, 2nd edition*. [in Persian]

Roth, C.G., Eldin, K.W., Padmanabhan, V. and Friedman, E.M. (2018), "Twelve tips for the introduction of emotional intelligence in medical education", *Medical Teacher*, 41 (7),1-4.

Samouei, R. (2016). The psychometric properties of the Bar-On Emotional Quotient Inventory in Iranian university students. *Unpublished master's thesis, Islamic Azad University, Khorasgan Branch, Isfahan, Iran.* [in Persian]

Sardsai, A. (2016). The relationship between Iranian EFL teachers' emotional intelligence and their self-efficacy in Language Institutes, *System*.37(14), 708- 718. [in Persian]

Salovey, P. and Mayer, J.D. (1990), "Emotional intelligence", *Imagination, Cognition and Personality*, 9 (3), 185-211.

Shaver, N., Michaelson, M., & Inchley, J. (2020). Structural validity of a brief scale adapted to measure adolescent spiritual health, And its relation to assertiveness, *SSM - Population Healths*, 12, 101-114.

Smigla, J.E. and Pastoria, G. (2000), "Emotional intelligence: some have it, others can learn", *The CPAJournal*, . 70 (6), 60.

Taghizadeh. H; Tavakoli. M; Miri. M and Barzadeh. H. (2008). Investigating the relationship between emotional intelligence and job stress in managers and employees of hospitals affiliated to Tabriz University of Medical Sciences and Health Services, *Birjand University of Medical Sciences scientific journal*. 6(4),57-65[in Persian]

Teras, C. (2009). Management of Time Resources for Learning through Individual Study in Higher Education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 76(15),13-18.

Watking, C. (2000), "Developing emotional intelligence", *International Journal of Selection and Assesment*, 8 (2), 89-92.